

BESTILL MARKAKALENDEREN FOR 2017 – SE BAKSIDEN

GREVLINGEN

MEDLEMSBLAD | NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS (NOA) | NUMMER 4 | 2016 | 35. ÅRGANG

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

AKTIVITETSKALENDER

IKKE GÅ GLIPP AV TURER HØSTEN 2016

MER INFORMASJON OG EVENTUELLE ENDRINGER FINNES PÅ WWW.NOA.NO

13. NOVEMBER Håp for havet, utstilling på Norsk Maritimt Museum

Miljøagentene i Oslo sør arrangerer tur til Norsk Maritimt Museum på Bygdøy for å gå utstillingen "Håp for havet?". Der kan vi lære med om plastforsøpling av havet og hvorfor det er farlig. Og vi kan gi tips til hva politikerne kan gjøre for å redde havet. Har du en Miljøagent hjemme som vil være med? Vi må ha påmelding til turen.

Tidspunkt: Fra kl. 12-14.

Påmelding og spørsmål til: ingvild.melvar.hanssen@gmail.com

15. NOVEMBER Skogopplevelse: En reise i ord og bilder fra norsk natur. Naturfotograf Arne Nævra tar oss med på en storslått reise.

Nævra er en av de mest kjente naturfotografene og naturfilmskaperne i Norden, og har i mange år vært knyttet til naturredaksjonen i NRK - som bidragsyter til programserien Ut i naturen. Han har også produsert flere omfattende serier i eget selskap (NaturBilder) for NRK. Han var bak kameraet i de populære TV programmene: Norske Naturperler, Skogsmannen, Vi på Langedrag mm. Nå kommer han til Litteraturhuset for å dele naturglede med oss.

Sted: Litteraturhuset i Oslo, Wergelandsveien 29.

Tidspunkt: kl. 18.00

30. NOVEMBER Er biodrivstoff fra norsk skog et godt klimatiltak? Debattmøte med innledning fra forskere?

Økt bruk av biodrivstoff fra norsk skog framheves av mange som et viktig tiltak for å redusere bruken av fossil energi. Er dette en riktig vei å gå, eller er vi på ville veier? Ulike synspunkter fremmes fra forskerhold. Hva er forskningsbasert kunnskap? I hvilken grad reduseres CO₂ utslippene, hva er nettoeffekten? Skygger satsingen på biobrensel for satsing på andre tiltak med mer sikker CO₂-effekt? Hva vil effektene være på biologisk mangfold? Hva med effektene for friluftslivet? Vi inviterer til debatt med innledninger fra professor Dag Hessen, Universitetet i Oslo, forskningsleder Erik Framstad Norsk institutt for naturforskning (NIBIO) og forskningsleder Rasmus Astrup Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Sted: Litteraturhuset i Oslo, Wergelandsveien 29.

Tidspunkt: kl. 18.00

8. DESEMBER Fuglekasse-snekring på Skytterhytta i Prinsdal

Snekre din egen fuglekasse som du kan ha med hjem! Familiearrangement i samarbeid mellom Naturvernforbundet og Miljøagentene Oslo sør og Skytterhyttas venner. Det blir servert varm suppe. Spørsmål kan rettes til Helge Viken på helge_e_viken@hotmail.com

Tidspunkt: kl. 18-20.

Oppmøte: Skytterhytta ligger ved Prinsdal gård i Øvre Prinsdalsvei 100.

Mulighetene for opplevelse av urørt natur og sjeldne arter må bevares for etterkommerne. Tenk om også våre barnebarn kan få oppleve å sitte og se utover intakte skoglandskap!

Foto: GA/NOA.

GREVLINGEN

Medlemsblad
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus (NOA)
Maridalsveien 120
0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20
noa@noa.no
www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør:
Ingunn Lund-Vang
918 17 453
lundvangingunn@gmail.com

Forsidebildet:
Finnvannsbekkes
utløp i Spålen.

Foto: GA/NOA.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2016
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel. Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

BLI MEDLEM
GI NATUREN EN STEMME

MEDLEMSKONTINGENT:
Hovedmedlem: 390,-
Familiemedlem: 450,-
Student: 200,-
Førsteårskontingent for student: 50,-
Pensjonist: 200,-

Kontoret på Vøienvolden er åpent mandag, tirsdag og torsdag, kl. 10-14.

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: itGrafisk
Opplag: 5.400

LEDER

Velkommen til årets siste utgave av Grevlingen. Denne utgaven handler mye om NOAs nye forslag til vern av et stort område på Krokskogen og i Nordmarka. Dette verneforslaget er resultatet av flere års omfattende arbeid, og skiller seg fra andre tidligere verneforslag ved at det ikke er totalvern men en kombinert verneplan. Du kan lese mer om det nye verneforslaget i teksten «Nordmarka – Krokskogen landskapsvernområde» skrevet av Noas leder Gjermund Andersen.

NOAs aktiviteter er populære og spesielt turene er en fin måte å formidle naturglede og kunnskaper på til store og små. I denne utgaven forteller Ingvild Melvær Hanssen fra Lokallaget Oslo Sør om et vellykket Sidesprang i Østmarka fra turveien rundt Nøkle vann.

Hogst av verneverdig skog er også et tema i denne utgaven. NOA aksjonerte mot hogst i Nittedal i oktober, og den historien får du vite mer om i «En utrolig historie».

Sigmund Hågvar ser nærmere på følgende og høyst aktuelle etiske spørsmål: Er vi moralsk forpliktet til å ta vare på det biologiske mangfoldet? i artikkelen «Etiske plattformer».

Har du fått med deg NOAs arrangementer på Litteraturhuset i Oslo i høst? Den 15. oktober kommer en av våre mest kjente naturfotografer og naturfilmskapere, Arne Nævra, og kåserer og viser film om sin skogopplevelse. «Skogen er et hjem, sier Nævra. Et hjem for utallige arter og individer, for meg også!».

Den 30. november er temaet «Er bi drivstoff fra norsk skog et godt klimatiltak? Debattmøte med innledning fra

forskere?». Innledning og debatt med professor Dag Hessen, Universitetet i Oslo, forskningsleder Erik Framstad, Norsk institutt for naturforskning (NIBIO) og forskningsleder Rasmus Astrup, Norsk institutt for naturforskning (NINA). Møt opp og ta gjerne med venner og bekjente!

Til slutt vil jeg minne om at julen snart står for døren. NOA har fine forslag til julegaver til venner og familie. Markakalenderen for 2017 gjør seg på veggen både hjemme og på kontoret. Gi også gjerne et medlemskap i NOA i julegave. Grønne gaver gleder!

Ingunn Lund-Vang, redaktør

Ingunn Lund-Vang.

ARTIKLENE I DENNE UTGAVEN AV GREVLINGEN

- Nytt verneforslag:
Nordmarka – Krokskogen
- Mer vern? Gi en skattefri gave til NOA
- Vellykket sidesprang i Østmarka
- Etiske plattformer
- En utrolig historie
- Hønsehaukøyet
- Lurer du på hva du skal gi i julegave...
- Stor masse mønstring for ulv
- Prøv elsykkel gratis for ei uke
- NORSKE MILJØKAMPER
- Jørgen Stubbesitter

TELEFONEN VÅR ER BETJENT MANDAG, TIRSDAG OG TORSDAG FRA KL 10.00 TIL KL 14.00.

NORDMARKA – KROKSKOGEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE

Etter fire års arbeid fremmer NOA i høst forslag om vern av et kjempestort område i Nordmarka og på Krokskogen. Forslaget skiller seg fra våre tidligere forslag ved at det ikke er et totalvern, men en kombinasjon av landskapsvernområde, der det kan drives skogbruk etter spesielle regler, ordinært vern av naturreservater og vern av friluftslivsområder etter Markaloven.

Verneområde med skogsdrift

Området er på til sammen 178 km², der drøyt halvparten (54 %) foreslås vernet som landskapsvernområde. I denne delen av verneområdet foreslår NOA at det fortsatt skal være tillatt å drive skogsdrift, men etter spesielle regler. Målet er å restaurere et område med mer naturlig, fleraldret skogstruktur, med mange av naturskogens kvaliteter. Dette mener vi kan kombineres med et fleraldret skogbruk der man høster store, utvokste trær, men lar resten stå igjen for videre tilvekst. Hogstene vil foregå som plukkhogster, og skogbildet etter hogst blir fleraldret og variert. Siden hogst utelukkende foregår maskinbasert, er det lagt inn krav til driftsforhold og/eller beskyttelse av marka der driftene skal gjennomføres, slik at spørskader unngås. Skogsdriften i denne delen av området vil på mange måter likne på det Oslo kommune driver i sine skoger nærmere byen.

I tillegg til å ta vare på de store natur- og friluftslivsverdiene, har forslaget om å tillate et plukkhogstskogbruk også en annen viktig effekt: I fleraldrede skoger får vi tømmervirke med betydelig bedre kvalitet enn i industriskogene. Tettere årringer gir sterkere materialer, større utbytte i skogindustrien og bedre brennverdi i ovnen. Dermed slår vi to fluer i en smekk: Både naturvern og oppbygging av fornybart råstoff av høy kvalitet.

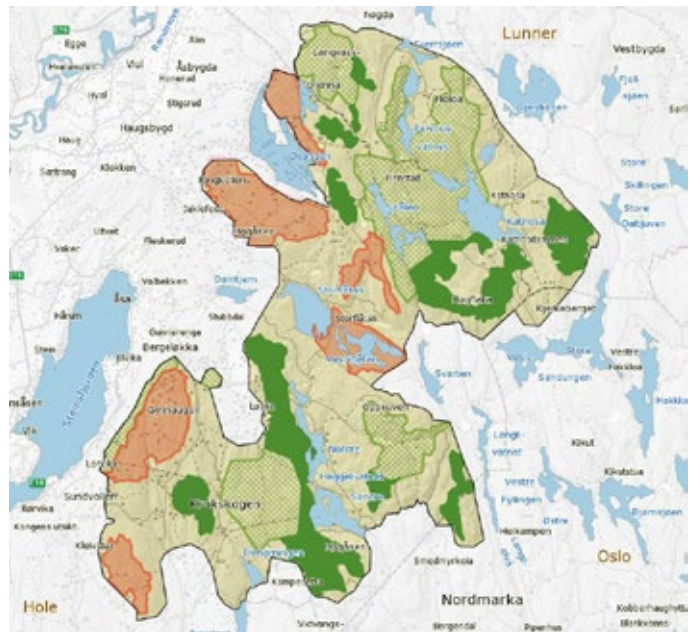
Strengt vern av sjelden natur og eventyrskoger

Innenfor forslaget er det i dag 6 eksisterende reservater av svært ulik stør-

relse. Fire av disse foreslås utvidet, til dels betydelig. Bl.a. blir Søndagsbrenna-Merråtjern på Krokskogen foreslått utvidet med nær 12 km², og Spålen-Katnosa med 5 km². I tillegg foreslås det opprettet 5 nye reservater i områder med store naturverdier: Elgsbrenna, Slottet-Barlindhøgda, Spålsberget, Djupvatnet og Branntjernshøgda. For disse områdene foreslås ordinære reservatregler, slik vi er blitt kjent med dem i Marka gjennom de siste tiårene.

Med den relativt ferske vernehjemmelen i Markaloven, er det nå mulig å verne områder med store opplevelsesverdier, uten at det er nødvendig med dokumentasjon av sjeldne arter. Med hjemmel i denne paragrafen foreslås opprettet 6 friluftslivsområder med

Kart som viser NOAs forslag til vern. Den ytre avgrensningen er grensene for det foreslåtte Nordmarka-Krokskogen landskapsvernområde. De grønne områdene er forslag til nye naturreservater eller utvidelse av eksisterende. De røde områdene er forslag til nye friluftslivsområder etter Markalovens § 11. De grønnrutete områdene viser eksisterende reservater.

store opplevelsesverdier: Øskjevallsbrenna, Gyrihaugen og områdene rundt Vesleflåtan på Krokskogen, og Storflåtaflaka-Bleiksjøflaka, Ringkollen og Tørkerudhauge-Ugla i Nordmarka. Alle sammen områder med store opplevelsesverdier for friluftslivet, og med til dels betydelig bruk.

Målsettingen

Hensikten med forslaget er tredelt:

- Restaurering av et borealt skogøkosystem på 178 km² med sikte på bevaring og restaurering av store biologiske verdier i et kjerneområde for mange truede arter.

Nordmarka-Krokskogen er en nasjonal kjerneregion for humid "lappkjuke-granskog" (lite påvirket naturskog med høy kontinuitet i læger) og "tåkegranskog" (stabilt humid skog med mye skjeggglav) med tilhørende artsmangfold. Spesielt indre deler av Marka, sentrert rundt Spålen-Katnosa

og Oppkuven, har mye gammel naturskog og mange verdifulle lokaliteter, noe som utgjør en nasjonalt viktig landskapsøkologisk konsentrasjon av slike miljøer, som muliggjør overlevelse også for kravfulle arter.

- Gjenskape et stort, sammenhengende skogområde med naturpreg i Marka, til glede for dagens og morgendagens Markabrukere.

Marka er landets viktigste område for friluftsliv, og alle undersøkelser viser at den naturlignende skogen er ettertraktet for naturopplevelse. Det er naturopplevelse og søken etter å komme vekk fra dagliglivets uro som er den viktigste motivasjonen for å drive friluftsliv.

- Skape en arena for produksjon av tettvokst høykvalitetstømmer, basert på fleraldersskogbruk og utvalgshogster. Ved å reetablere en flersjiktet

Lappkjuke (*Amylocystis lapponica*) er en velkjent som indikatorart for artsrike skoger. Der det finnes lappkjuke, er det ofte et rikt mangfold med andre sjeldne og truede arter. Arten står oppført som EN – Sterkt truet på Norsk Rødliste 2015. Foto: GA/NOA.

Huldrestry, og andre skjeggglavsarter som krever stabilt humid skog, har et kjerneområde nord i marka. Huldrestry (*Usnea longissima* Ach.) er oppført i kategori EN – Sterkt truet på Norsk rødliste 2015. Foto: GA/NOA.

Storporet flammekjuka (*Pycnoporellus alboluteus*) er en sjeldenhet i norske skoger. 3 av 5 norske funn er gjort i nærheten av Spålen – Katnosa NR. Dette funnet er fra Djupvatn-området. Arten er oppført som CR – Kritisk truet på Norsk rødliste 2015. Foto: Tom Hellik Hofton/BIOFOKUS.

Spålen-Katnosa NR er det største reservatet i Marka. Her sett fra Pershusfjell.
Foto: GA/NOA.

skogstruktur vil vi få tømmer med betydelig bedre kvalitet enn tømmeret fra de hurtigvoksende industriskogene. Produksjon av slikt tømmer kan være en verdifull nisje for norsk skogbruk – i en verden som flommer over av billig industrivirke.

Kunnskapsgrunnlaget

Til grunn for forslaget ligger en grun-

dig gjennomgang av eksisterende kunnskap om naturverdier, friluftslivsverdier og kulturminner.

Informasjon om naturverdiene er hentet fra tilgjengelige databaser og beskrevet i forslaget. I tillegg er det gjennomført en supplerende registrering av naturverdier, utført av BIOFOKUS, på oppdrag av NOA, med funn av flere ukjente områder med store natur-

verdier, såkalte naturtyper. Registreringene avdekket også et nytt levested for den svært truede sopparten stor flammekjuka, som bare er funnet et fåtall andre steder i landet.

Kartfestingen av området verdier for friluftslivet bygger på NOAs registreringer av eventyrskog, myndighetenes registreringer i forbindelse med Markavernet og en kartfesting av områdets tilretteleggingstiltak i form av overnattings- og serveringssteder, stier og løyper.

Mens området må ansees som godt undersøkt med sikte på natur- og friluftslivsverdier, er dokumentasjonen av kulturverdier dårlig – til tross for alle Markabøkene som er gitt ut. Arbeidet har avdekket et stort behov for kartlegging og dokumentasjon av Markas kulturverdier.

Bildet av den gamle robåten i Nautsundet på Spålen kan symbolisere alle landskapsvernområdets verdier: natur, kultur, friluftsliv og landskap.
Foto: GA/NOA.

NORDMARKA – KROKSKOGEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE Et verneforslag fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) 2016.

Konsekvensene av vernet

Med forslaget inndeling av området i reservater, friluftslivsområder og områder der det skal drives et mer kvalitetsrettet skogbruk vil skogeierne holdes skadesløse, dels ved erstatninger, dels ved et lønnsomt skogbruk. NOA anbefaler at det i tillegg etableres tilskuddsordninger for omlegging av skogbruket til de nye driftsformene. På noe lengre sikt vil det bli en meget positiv effekt av bedre virkeskvalitet og større andel av godt betalte sortimenter i forhold til industriskogbruket.

For de øvrige brukerne av Marka, vil vernet knapt være merkbart, ut over at skogen i landskapsvernområde blir finere og finere med tiden. Markalovens forvaltningsregime er lagt til grunn i landskapsvernområdet, og de samme vernereglene i de nye reservatene og friluftslivsområdene som i eksisterende områder.

Mange har bidratt

Verneforslaget er et resultat av flere tiårs innsats med registrering av naturverdier og verdier for friluftslivet. I tillegg til NOAs Markagruppe og faggruppa Siste Sjanse, har en rekke enkeltpersoner ytt betydelige bidrag til kartleggingen av verdiene. I sluttfasen har NOA hyret inn stiftelsen Biofokus ved Tom Hellik Hofton for en del supplerende registreringer.

Også ved utarbeidelsen av selve forslaget har mange bidratt med gode råd, faglige innspill, nødvendig korrektur og praktisk bistand. En spesiell takk til Thomas Krogh for arbeid med kartene i rapporten og til Christian Messenbrink for layout. Arbeidet med verneforslaget har vært et fast innslag på Markagruppas møter det siste året. Tusen takk til alle som har bidratt!

HVOR GÅR GRENSEN MELLOM NORDMARKA OG KROKSKOGEN?

I verneforslaget fra NOA er ikke differensieringen mellom Nordmarka og Krokskogen konsekvent, hovedsakelig som følge av at våre kilder til kunnskap benytter begrepene forskjellig. NOA vil ta til orde for at det er inndelingen foretatt av Nils Houge – den ene av markagrensas fedre – fra 1941 som skal gjelde: Nordmarka er områdene nord og øst for Stubdal, Damtjern og vassdraget fra Storflåtan til Sørkedalen. Krokskogen er områdene sør og vest for denne avgrensningen.

MER VERN?

GI EN SKATTEFRI GAVE TIL NOA!

Arbeidet med forslaget om vern av Nordmarka-Krokskogen landskapsvernområde er muliggjort av milde gaver. Til hundreårsjubileet fikk vi en rekke større og mindre gaver som vi har holdt av til spesielle oppgaver – som dette verneforslaget. Ved slike gaver kan vi gjøre en ekstra innsats, ut over den daglige virksomheten.

Fra det vesle Svarttjernet.

Gyrihaugen har en fantastisk utsikt i alle retninger. Her mot Hole og Tyrifjorden.

Typisk eventyrskog: Variert, naturlig, gammel skog. Lysåpen og med mange ulike rom (åpninger) som gjør vandringen spennende. Her kan fantasien få fritt spillerom.

Oslomarka er landets viktigste friluftsområde. Bruken er enorm, og det er behov for mange områder med stor opplevelsesverdi og naturlig skog.

Fotos: GA/NOA.

Verneforslaget som beskrives i dette nummeret av Grevlingen er bare ett av svært mange forslag og utredninger fremmet av NOA de siste 30 årene. En betydelig andel av verneområdene i Marka er klekket ut under våre vinger. Begrepet «eventyrskoger», som har fått en egen vernehjemmel i Markaloven, er NOAs verk. Og svært mange skogteiger er reddet fra ødeleggende hogster, takket være NOAs innsats.

Du kan bidra

Alt dette koster. Ikke bare penger, men kunnskap og frivillig innsats. Men også penger. Derfor en oppfordring på tampen av året: Gi NOA en gave til videreføring og styrking av vernearbeidet i Marka, i kulturlandskapet (/husk innsatsen for Maridalen, Kolsås-Dælivann og Bygdøy!) og grønne lunger i byggesonen. Gaver til frivillige organisasjoner på inntil kr. 25.000 kan trekkes fra på skatten. Et slik fradrag i selvangivelsen fordrer at NOA melder inn beløpet og ditt personnummer til skattemyndighetene.

Ta kontakt med NOAs kontor for veiledning
(noa@noa.no eller telefon 2238 3520 mandag, tirsdag og torsdag kl 10 – 15).

Bli med på vernelaget – du også!

Vellykket Sidesprang i Østmarka

16. oktober ble turgåerne i Østmarka invitert med på sidesprang fra turveien rundt Nøklevann. Trolsk eventyrskog, bål ved Krokktjern og utsikt over Østmarka ble tilbudt forbipasserende turgåere.

Tiltaket ble godt tatt imot. Barnefamilier som gledet seg til nye turopplevelser strømmet på og forbipasserende slo til på tilbud om en annerledes tur enn de hadde planlagt rundt vannet. Stien gikk gjennom spennende og trolsk eventyrskog og fulgte en kløft fra Sara-bråten til Krokktjern. Oppe ved Krokktjern var det bål med utsikt over vannet. Her ble det servert bålcaffe og varm saft til alle som hadde tatt turen. Med godt oppmøte ble det travelt rundt bålet. Tilbake gikk turen over høydedraget langs Hauktjern. Store, kronglete furuer på steinrabbene på toppen gir et flott turterreng med utsikt over Østmarka og inn mot byen.

Det var en variert tur som viste fram noen av de flotte turopplevelsene Østmarka har å by på i det som er Hauktjern friluftsområde. Området ble vernet som friluftsområde etter Markaloven i oktober 2013 etter initiativ fra Østmarkas venner og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus. Det er verdien området har for turopplevelse og

Sti mot Hauktjern.
Foto: Ingvild M. Hanssen.

friluftsliv som er hovedbegrunnelsen for vernet. Å legge sidespranget hit ga en god anledning til å snakke om arbeidet Naturvernforbundet gjør for å ta vare på biologisk mangfold og naturverdier, og betydningen av å ha bynære friluftsområder.

Vi anbefaler å legge turen til Hauktjern friluftsområde enten for en dags-tur eller om du vil slå deg ned på en av teltplassene rundt Krokktjern eller Hauktjern for en natt i naturen.

Bål ved Krokktjern.
Foto: Ingvild M. Hanssen.

Deltagerne på Sidespranget hilste også på en av skogens innbyggere.
Foto: Helge Viken.

HVA ER ET SIDESPRANG?

Sidespranget i Østmarka var et samarbeid mellom fylkeslaget og lokallaget i Oslo sør, og Østmarkas venner. Under arrangementet merket vi en tursti som vanligvis ikke er merket, og er lite brukt.

Forbipasserende blir invitert til å gå turen på egenhånd, og alle kan gå i eget tempo. Merkingen gjør det mulig for flere å oppleve gjemte perler i marka og stier de ellers ikke vil oppdaget. Bål og kaffe underveis gir ekstra hygge på turen og er en arena for å snakke med turgåerne om arbeidet vi gjør. Merkene blir fjernet når arrangementet er ferdig. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har også arrangert sidesprang i Nordmarka og i Lillomarka i høst.

Etiske plattformer

Vi mennesker har en etikk: Vi er opptatt av hva som er riktig eller galt. Etiske utfordringer møter oss både i dagliglivet og i prinsipielle spørsmål. Naturvernarbeidet er intet unntak. La oss se på følgende etiske spørsmål: Er vi moralsk forpliktet til å ta vare på det biologiske mangfoldet?

Hvis svaret er nei, innebærer det at man er likegyldig overfor utdøingen av arter, selv om mennesket er årsaken. En slik likegyldighet må i så fall begrunnes. Jeg skal ikke spekulere i mulige begrunnelser, men konstaterer at verden i stor grad oppfører seg som om vi var likegyldige.

Hvis svaret er ja, kan det begrunnes på flere måter:

1. Kristen plattform: Vi skal respektere og bevare skaperverket. Dermed viser vi også respekt for skaperen selv. Flere kristne politikere bruker dette argumentet, og norske biskoper har bl.a. støttet skogvernet fordi det er artsbevarende.

2. Filosofisk plattform: Alt liv har en egenverdi, og alle livsformer har en rett til å utfolde sitt potensiale. Den norske filosofen Arne Næss var sterkt opptatt av egenverdi. Særlig gjennom innlevelse i andre arters liv mente han at man kunne opparbeide en opplevelse av egenverdi og respekt. Men det å anerkjenne andre arters rett til å leve kan også sies å være et prinsippspørsmål.

3. Hevd og historie: Mennesket og andre primater er nykomlinger på kloden, mens andre livsformer har lang fartstid. Eksempler på svært gamle grupper er skilpadder, haier og krokodiller, eller øyestikkere og kakerlakker. Alle disse gruppene var til stede allerede i karbonsumpene, for vel 300 millioner år siden, lenge før dinosaurene dukket opp. Mennesker imellom er vi opptatt av å respektere "hevde". Disse gruppene kan sies å ha lang hevd på å bebo kloden.

4. Respekt for evolusjonen: Man kan hevde at det er etisk galt å bryte av lange, evolusjonære linjer. Hvis alle havskilpaddene eller alle hvalene ble borte, kan det kalles "superkill" fordi visse typer

livsformer blir borte for alltid. Det gir også evolusjonen mindre materiale å arbeide med.

5. Slektskap: Vi føler et naturlig ansvar for familie og slektinger. Men man kan også ha en utvidet slektskapsfølelse, for eksempel en medfølelse for andre pattedyr. Vi har følelsesmessig og sosialt fellesskap med hunder, katter, kjæledyr og ulike husdyr. Vi er i slekt med alle virveldyr, og videre med alle andre dyr. Faktisk med alt levende. Vissheten om felles opphav og slektskap kan motivere for omsorg for andre livsformer.

6. Etikk overfor fremtidige generasjoner: Dette er en etisk plattform som det er lett å enes om. I vår tid ser vi det bl.a. i form av Besteforeldrenes klimaaksjon. Biologisk mangfold er en god gave å gi til etterslekten!

7. Repareringsplikt: Det er menneskene som er skyld i at mangfoldet er truet, og da må vi selv ta ansvar for å stanse tapet.

Hvis du skal argumentere for å ta vare på mangfoldet overfor en "tilfeldig" person, hvor vil du da begynne? Antagelig med "økosystemtjenestene": Det at naturen leverer oss en rekke tjenester som vi er avhengige av. Eksempler er produksjon av rent vann, ren luft, nytt jordsmonn, mange ulike produkter, mat og medisiner, -og ikke minst pollinering. Dette er argumenter som blir forstått. Men er dette etikk? Nei, det er egoistiske nytteargumenter. Men etter at vedkommende er bragt på sporet, kan du jo prøve deg med litt etikk. Kanskje får du et godt etisk svar tilbake?

Man skal ikke undervurdere sine medmennesker. Men man skal heller ikke undervurdere mangelen på kunnskap og engasjement. Kanskje man burde stanse ved en ungdomsgjeng og spørre: Har vi et moralsk ansvar for å ta vare på andre arter? Kanskje spørsmålet ikke interesserer dem. Eller kanskje noen av svarene er mye bedre enn vi hadde trodd? Jeg avventer en mulig reportasje.

EN UTROLIG HISTORIE

NOA aksjonerte i Nittedal kommune

Ganske utrolig. Men dessverre sant: Nittedal kommune betaler biologer for å registrere skog. Verdifull natur blir funnet, rapport skrevet. Da skulle vel alt være greit. Store verneverdier tas selvsagt vare på.

4 år etterpå: Skogeier søker om å få hogge skog i det verneverdige området. Siden skogbrukssjefen i kommunen ikke kjenner til rapporten, eller ikke vil kjenne til den, får skogeieren hogsttilatelse.

2 måneder etterpå får NOA tips om saken fra en lokal biolog og påklager godkjenningen, drar på befarings med biolog.

Resultat: Verneverdiene underbygges: På den lille teigen på 13 mål befinner det seg to truede naturtyper – både kalkgranskog og rik sumpskog. I teorien skulle området være reddet – slikt kan jo ikke hogges i et miljøsertifisert skogbruk. Trodde vi.

Skogoppsynet er ikke som andre offentlige instanser. Betalt av skattepengene skulle vi tro de var folkets redskap for å holde orden på næringen. I stedet er det motsatt: Skogoppsynet er nærings redskap for å unngå at naturvern og friluftsinnteresser skal få for stor vekt når hogstene vurderes. Kun når det finnes verdier som er dokumentert i de mangelfulle nasjonale databasene finner de grunn til å stoppe eller moderate hogstene. Friluftslivsverdier eller innspill om verneverdier fra lokalkjente fagfolk bare blåses det av. Selv rapporter utarbeidet av egen arbeidsgiver er ikke noe argument for å stoppe hogsten i Nittedal.

Nå fant skogbrukssjefen en unnskyldning for ikke å stoppe hogsten som han trodde var vanntett. Det viste seg at teigen ligger utenfor grensene til Markaforskriften etter skogbruksloven. Vi har ikke hjemmel til å stoppe hogsten, skriver han. Og er tydeligvis rørende uvitende om det lovverket han er satt til

å forvalte. Skogbrukslovens § 8 gir nemlig skogoppsynet rett til å stoppe enhver hogst, dersom det går ut over miljøverdier, uavhengig av om det er i Marka eller ei. Ny klage fra NOA, med krav om at hogsten må vente til klagen er behandlet. En uke etter er skogen på vei ned – et monster av en maskin gumler lett i seg 13 mål med uerstattelig skog.

NOA fikk vite om det på i 9-tiden, og i to-tiden hadde vi greid å samle folk nok til å aksjonere. Og ja, vi greide å stoppe hogsten, men da var det bare noen hundre trær igjen av den før så verdifulle teigen. Skurkene er flere og lærdommen er klar:

Skogeieren fikk tilbud om «frivillig vern» som ville gitt dobbel og skattefri inntekt i forhold til hogst. Men valgte å hogge. Valgte bevisst å ødelegge et verdifullt område.

Viken skogeierforening gjennomførte hogsten, og kaller det skogbruket de driver for «bærekraftig». Ikke rart at det ordet har tapt sin kraft, slik skogbruket til enhver tid misbruker det. Tømmeret leverer de som sertifisert tømmer, og du kan få kjøpt papir og andre produkter med det klingende miljømerket PEFC på innpakningen. Ikke la deg bløffe! Hele sertifiseringssystemet er styrt av næringen. Og de gjør som de vil og som de alltid har gjort. Neste gang du kjøper produkter basert på trevirke med PEFC-merket, så vit at du utmerket godt kan bidra til miljøødeleggelse ved å kjøpe produktet. Merket er null verdt.

Men største skylda har skogoppsynet, som tillater en hogst i et særdeles verdifullt område, til tross for kunnskap om verdiene, til tross for lovhjemmel og til tross for klager fra NOA med bønn om at klagen skal behandles før hogsten gjennomføres. Og basert på et regelverk som er systematisk trenert i nærmere 8 år etter at Stortingsflertallet ba om revisjon.

Lærdommen er klar:

- Vern av skog kan ikke utelukkende baseres på frivillighet. I en del tilfeller må allmenhetens og framtidige generasjoners muligheter gå foran den enkelte grunneiers trass og uvilje mot vern.
 - Vi må få en biologisk og næringsuavhengig fullregistrering av all skog, og denne registreringen må være fullført og rapportert før hogst kan tillates.
- All hogst i eldre skog må underlegges søknadsplikt, og lokalkjente personer og organisasjoner må få adgang til innspill før hogst godkjennes.
 - Forvaltningen av skogen i Marka må underlegges miljøvernmyndighetene, ikke næringsens egen lokale service-mann.

Aksjonister fra NOA stopper skogshogst i Nittedal.

Skogen ble registrert i 2012 og er av særlig høy biologisk verdi med mange funn av rødlistede arter. Skogeieren ble tilbudt frivillig vern med økonomisk erstatning av høyere verdi enn å hogge skogen men valgte heller å ødelegge naturverdiene.
Fotos: Siri Khalsa/NOA.

HØNSEHAUKØYET

Jeg har henne i kikkerten. Og holder pusten for å se enda klarere.
Et gult øye stirrer intenst tilbake. Det er hønehaukens lynende blikk,
med snev av urgammel villskap. Hun ligger på egg der oppe i den grove bjørka
og vokter på alt av lyder og bevegelser. Vi stirrer urørlige på hverandre.
For henne et spørsmål om å bli liggende eller ikke.
Hun senker hodet slik at øyet så vidt har utsyn over reirkanten.
Og ligger.

Jeg puster igjen. Og går rolig tilbake.

Men det gule blikket har festet seg i meg. Det brenner i minnet.
Jeg var en inntrenger i gammelskogens verden.

Sigmund Hågvar

Hønehauk.
Foto: Even Hønsen
Agerup.

LURER DU PÅ HVA DU SKAL GI I JULEGAVE TIL DINE NÆRE OG KJÆRE I ÅR?

HER ER NOEN FORSLAG

NOAs Markakalender for 2017. Dette er en klassiker, den feirer 25 år i år. Markakalenderen er unik med det at den på baksiden av hver kalendermåned har turforslag til ulike deler av marka. Turene følger ikke nødvendigvis noen sti, og de strekker seg dypt inn i Markas hjerte. Kanskje blir det oppdagelsesturer, kanskje blir det gjensyn med noe kjent. Kalenderbildene har blitt håndplukket av fotografer som elsker Marka.

Medlemskap i NOA. Kjenner du noen som ikke er medlem allerede? Som medlem får de en fin velkomstpakke med t-skjorte. Fire utgaver av Grevlingen i året. Mulighet til å leie seg inn på Frønsvollen, og muligheten til å prøve kjøre en elsykkel i opp til en uke helt gratis. I tillegg får man Natur og Miljø, - og ikke minst, man støtter en svært god sak.

En helg på Frønsvollen. Frønsvollen har en glimrende plassering 2 km inn i Nordmarka fra Frognerseteren. Det er unikt utgangspunkt for skiturer i Nordmarka, og en hyggelig hytte å overnatte i mellom turene. Det finnes også akebrett og kjelker på hytta, dersom man har med barn (store og små) som er lei av å gå på ski.

Vinteridyll på
Frønsvollen.

Stor massemønstring for ulv

Naturvernforbundet stilte opp på en stor massemønstring for ulv foran Stortinget lørdag den 15. oktober. Representanter fra totalt ti forskjellige naturvernorganisasjoner inkludert Natur og Ungdom, WWF-Norge, Norsk Ornitologisk Forening og Foreningen Våre Rovdyr holdt appell for ulv og mangfold i naturen. Appeller holdt også Ola Elvestuen, nestleder i Venstre, Rasmus Hansson, talsmann for MDG, og SVs partisekretær Kari Elisabeth Kaski på ulvens vegne.

Kai Jensen, leder av Norske Naturfotografer og medlem BioFoto Naturfoto, og Oddvar Hjørdisson Olsen, økologisk småbruker fra Bureisningsplassen Skogås i Hedmark, stilte som representanter for yrkesgrupper som ønsker rovdyr og rovfugler i norsk natur, og poengterte at naturfotografer og reiselivsturisme er yrkesgrupper hvor tilstedeværelsen av rovdyr og rovfugler er viktig for deres næringsgrunnlag. Mangel på rovdyr og rovfugl i Norge gir økonomiske tap for disse yrkesgruppene.

Naturfotografene må reise utenlands for å fotografere de 4 store – ulv, jerv, bjørn og gaupe. Firmaer som driver med rovdyrsturisme får avbestillinger fra utenlandske turister når det skytes ulv i Norge.

Tidligere samme uke, den 12. oktober, møtte flere av naturvernforeningene som deltok på massemønstringen for ulv opp hos klima- og miljøminister Vidar Helgesen, og overleverte over 60.000 underskrifter for ulv i norsk natur. Initiativtagerne til både underskriftskampanjen og den store massemønstringen for ulv var Ulvens Dag som driftes av engasjerte privatpersoner; Marianne Mikalsen, Aga Zakoscielna og Anders Rinvoll.

«Ulven har en økologisk funksjon i norsk natur», understreket Naturvernforbundets fagsjef Arnodd Håpnnes i sin appell på den store massemønstringen for ulv foran Stortinget i oktober. Flere tusen mennesker møtte opp på massemønstringen for å vise sin støtte til ulven og naturmangfold.

Foto: Jon Vidar Krogseth.

Ulven i Norge står oppført på Norsk Rødliste 2015 som CR - Kritisk truet. Det ble vinteren 2015-2016 registrert 65-68 ulver som kun holdt til innenfor Norges grenser. I tillegg ble det registrert minst 25 ulver som lever i grenserevir på begge sider av riksgrensen mot Sverige. Kilde: Rovdata.

Foto: Torbjørn Pehrson.

Prøv elsykkel gratis for ei uke

Har du lyst til å prøve elsykkel?

Medlemmer kan prøve elsykkel gjennom sykle.moveabout.no. Send e-post med tittel: «Jeg vil prøve elsykkel» til noa@noa.no med navn, e-post, tlf og medlemsnummer. Dersom du er blant de heldige som får prøve vil du motta epost fra Moveabout med innloggingsinformasjon til sykle.moveabout.no. Slik fungerer det kort fortalt:

1. Reserver elsykkel i ønsket periode og ønsket butikk på sykle.moveabout.no.
2. Hent og lever elsykkel fra sykkelbutikken innenfor valgte tidsperiode.

Gi gavemedlemskap – med mulighet til å prøve elsykkel for ei uke!

Årets miljøvennlige julegave. Alle nye medlemmer fra til 1. november til 31. desember vil få mulighet til å prøve elsykkel. Så gi et gavemedlemskap og mulighet til å prøve elsykkel til en du er glad i. Slik gjør du det: <http://naturvernforbundet.no/medlem/>

Reparer sykkel din hos Felgen

sykkelverksted og delta i konkurranse om elsykkel

Har du en sykkel som trengs og repareres? Hvorfor ikke levere den til Felgen sykkelverksted og låne en elsykkel derfra som kan dekke transportbehovet ditt mens sykkel din er til reparasjon? Leverer du sykkel inn innen 1. desember kan du vinne vinterdekk, gavekort på reparasjon eller elsykkel fra Felgen sykkelverksted.

Om Sykle, så klart

Gjennom Sykle, så klart samarbeider vi med arbeids-

plasser og sykkelbutikker for å få flere til å prøve elsykler. Renovasjonsetaten og Oslo Rådhus har gitt sine ansatte mulighet til å prøve elsykler i 2016 og vi vil gjerne ha med enda flere arbeidsplasser i det nye året. Vet du om en arbeidsplass som vil bli med å Sykle, så klart, send mail til noa@noa.no og tips oss. Skriv i emnefeltet Bedrift til Sykle, så klart. Følgene butikker låner ut sykler: Buddy bikes, Evo elsykler, Felgen Sykkelverksted og Scushi elsykkel. Les mer på naturvernforbundet.no/syklesaklart.

Ingen grunn for ikke å sykle når høsten og vinteren kommer. Del gjerne dine sykkelbilder eller -tips med #syklesåklart.

Noen tips for sykling på mørke høstdager:

Noen klesråd på rim:

Når regnet plasker er

Regntøy gøy

Når det er kaldt er

Ull gull

Når vinden suser er

Vindtett fett

Når bakkene går opp og ned gir

flere lag mer velbehag

Når du på hendene fryser

Er ikke bar mitz og votter for pyser

Og vil du unngå en smell

Bruk lys, refleks og hjelm

Og på glatta må du huske å

ta vinterdekka på

Så smil til høstværet

Og ønsk vinteren velkommen

For sykling er kjekt både om vinter og sommer.

Foto: Kristin Hildre Rørvik

NORSKE MILJØKAMPER

Hundre års historie og dagens frontlinjer

Denne boka gir en oppdatert oversikt over bredden i norske miljøkamper. En slik omfattende sammenstilling har tidligere ikke vært presentert.

Vi håper særlig at boka kan gi unge mennesker kunnskap og inspirasjon til å gå løs på dagens mange utfordringer.

I løpet av de siste hundre årene har natur- og miljøvernet utviklet seg fra «nesten ingenting» til «nesten alt». Boka åpner med denne spennende historien, og vi ledes fram til dagens kompliserte miljøsituasjon. I den andre bolken presenteres leseren for dagens frontlinjer innen ulike temaer som klimatrusselen, biomangfoldet, villmarkene, landskapet, trygg mat, god helse og befolkningspresset. Her bidrar over 30 forskere og forfattere med saklig, populærvitenskapelig framstilling. En avsluttende tredje bolk drøfter den "mentale frontlinjen": Vi må møte årene som kommer ved å tenke annerledes. "Business as usual" fører oss inn i en farlig framtid. Vi skal ikke dit vi er på vei. I demokrati-et betyr det at vi må bry oss.

Norge har undertegnet to viktige internasjonale konvensjoner: klimakonvensjonen og biomangfoldkonvensjonen. Klimaendringene krever at politikerne og enkelt-

menneskene må samarbeide: Er du en del av problemet er du en del av løsningen. Samtidig må vi være sikre på at vi gjør de riktige tingene. Her finnes klimapolitiske paradokser, som at elbiler eller biodrivstoff ikke er så klimanøytrale tiltak som vi tror.

En rekke bidrag tar for seg tilstanden i norsk natur. På listen over truede og sårbare arter – Norsk rødliste fra 2015 – finner vi 4438 plante- og dyrearter. Vel halvparten av disse, hele 2355 arter, er truet! En hovedtrussel mot artsmangfoldet er at vi bruker arealene feil: Sammenhengende natur splittes opp, villmarkene krymper, landskapet fylles med tekniske inngrep, og de artsrike gammelskogene hogges. Sammenlignet med andre land går det norske skogvernet i sneglefart. Havet er overfisket, og det blir stadig stillere i fugleflytellingene. Innførte planter og dyr gjør skade, og villaksen er truet. Men boka forteller også at klok forvaltning kan gi positive resultater:

Vandrefalken – verdens hurtigste fugl – er tilbake fordi vettløs bruk av miljøgifter ble stoppet, og beveren ble fredet i tide. Norske myndigheter reagerte på de store industrigassutslippene fra land som Tyskland og Storbritannia; de truet norsk vassdragsnatur med sur nedbør.

Det førte til nye rensemetoder i de nevnte landene og kalking her til lands. I dag trives ørreten igjen i Sørlandsheiene. Slik forteller flere av artiklene om et fungerende miljøvern. Men kan vi fortsette å bruke opp villreinens leveområder? Og vil kunstig oppdrett redde den truede fjellreven?

Nåværende regjering har dessverre foretatt flere grep som svekker miljøarbeidet. Dette rammer blant annet en god, langsiktig arealdisponering. Den viktige planavdelingen i Klima- og miljødepartementet er overført til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og fylkesmannens innsigelsesrett er svekket når det gjelder å korrigere kommunale planer. Ille er det også at bare et fåtall kommuner nå har en egen miljøvernleder. Og det i en tid hvor nettopp regjeringen så sterkt roper ut om viktigheten av

Dette er en E-bok som kan lastes ned gratis fra Norges Naturvernforbund. Mange vil likevel foretrekke å lese på papir. Et eksklusivt opplag på 150 eksemplarer ligger til salgs hos NOA til 200,- dersom boka hentes der. Boka kan også sendes i posten for 300,- ved henvendelse til sigmund.hagvar@nmbu.no

fagkunnskap og kompetanse.

Naturødeleggende vindkraftindustri er i dag en stor trussel mot norske naturverdier. Med såkalte "grønne sertifikater" ødelegges verdifulle naturtyper og landskaper, mens Norge for lengst produserer et overskudd av strøm. Lokalbefolkningen fortviler mange steder over at deres verdifulle bygdelandskap og rekreasjonsområder ødelegges.

Både artene, økosystemene og landskapene er under hardt press av en tilsynelatende ustoppelig «utvikling». Denne rammer også det lille vi har av dyrket jord. Da bør ikke materiell/økonomisk vekst eller befolkningsvekst fortsette som til nå. Ny erkjennelse om grenser for vekst må til.

Hilsen redaktørene,
Bredo Berntsen og Sigmund Hågvar

Bergesenprisen til Ole Mathismoen

Aftenposten journalist Ole Mathismoen har vunnet Bergesenprisen for sin «velinformerte og velformulerte journalistikk på området miljø-, energi og klima i løpet av de siste 30 år». Prisen er på 2 millioner kroner, hvorav 150.000 er en personlig del, mens resten av beløpet går til et formål valgt av prisvinneren. I begrunnelsen legges det vekt på Mathismoens virke som både journalist og forfatter, blant annet gjennom den Brageprisnominerte boken «Klima. Hva skjer» og hans bidrag i Aftenposten Junior. «Hans særegne kombinasjon av personlig engasjement, saklig og kunnskapsbasert journalistikk og pedagogisk formidling har demonstrert hvor viktig dette journalistiske stoffområdet er i dag», står det videre i prisbegrunnelsen.

Sakset fra Aftenposten, den 26. oktober 2016.

Bekymring over store kutt i midler til Miljødirektoratet

Regjeringen vingeklipper Miljødirektoratet! Det slo ned som en bombe at Regjeringen vil gjennomføre et «ekstraordinært innsparingskutt» på 30 mill. kr. Målet er å sette store deler av arbeidet med naturforvaltning og miljøinformasjon i lavgir, inklusive forvaltningen av den brysomme villaksen.

Dette skriver forbundsleder Vebjørn Knarrum på Naturviterbloggen/naturviterne.no, den 13. oktober 2016.

FÅRIKÅLTID

Jeg tror ikke jeg skal svinge meg i mat-spaltene tross overskriften. Jeg har ikke nok manende uttrykk til å hevde meg blant disse meny-poetiske karene. Det måtte være 'smaken av våt ull', men det slår liksom ikke an – da syns jeg lukten av ull er bedre.

Jeg sitter sammen med min kjære turkamerat, naboens glade puddeltispe Leika. Selv i sin høye alder har hun funnet noen seige bjerkerøtter som hun syns hun må dra opp. Helt lykkelig i fred med seg selv og omgivelsene.

Vi rusler rundt og pusler med vårt på en liten voll jeg har kjent til i mange tiår nå, med god utsikt opp mot Fjell-Noreg, langt unna mine vante stubber. Vollen var for en blomstereng å regne. Hvert år beitet sauer og geiter vollen snau, og tok tak i ethvert tilløp til bjerkeskudd. I dag har bjerkekrattet overtatt vollen langt på vei, og alle slettene rundt. Slik har det blitt i halve kongeriket – til bekymring for fattig og for rik.

Hva gjør vi med det? Ja, det var det, da. Hva, vet vi ikke hvor vi skal?

Hvordan tar vi i bruk hele landet – mellom Mjøsa og Kirkenes er det for skrin jord til annet enn beiting, stort sett. Med største forsiktighet og beskjedenhet stikker jeg nesen min i landbrukspolitikk, bygutt som jeg er. Jeg har noen utklipp til ukens lesning, og leser noen kloke

KreativStrek/Sundheil

Stubbesitter

ord, syns jeg, i et innlegg i ukeavisen Dag og Tid om gjengroingen av landet. Mannen tar utgangspunkt i at det i dag er vanskelig å få til et rimelig utkomme av et småbruk selv på førti mål. Da må man ha noe ved siden av eller være en svært grønn idealist. Så skriver han at han skulle ønsket at norsk landbrukspolitikk alt for lenge siden hadde lagt om til arealtilskudd istedenfor å belønne arbeidskrevende produksjon av melk. Noe som har ført til at store områder har blitt liggende brakk og småskogen har overtatt. Så langt Dag og Tid.

Det kan jo også være at digital-teknifisering av samfunnet fører til arbeidsledighet. Da kunne en skikkelig støtte til gjenopptagelse av de små brukene og beitemarka føre til et meningsfylt og givende arbeidsliv. Ja, slikt kan man lese og lure på når man rusler rundt under blå himmel. To fluer i ett smekk, liksom! Og så er det også sunt og godt med litt fårrikål.

Vi høres av.

Medlemmer i bydelene Nordre Aker og St Hanshaugen innkalles til Årsmøte i lokallaget Oslo Nord

Innkalling til Årsmøte i Naturvernforbundet Oslo Nord

14. februar 2017, kl. 19:30, Tåsen Idrettslags klubbhus, Tåsenveien 32, inngang Tåsen allé
Saker til behandling:

1. Valg av ordstyrer og referent
2. Godkjenning av innkalling og dagsorden
3. Forslag til uttalelser
4. Årsmelding 2016
5. Aktivitetsplan 2017
6. Regnskap 2016 og Budsjett 2017
7. Valg av Styre
8. Valg av Revisor
9. Valg av Valgkomité

Årsmøtepapirer kan hentes på vår nettside:
<http://naturvernforbundet.no/noa/oslo-nord/> fra 1. februar
Åke Hartmann, Leder i Oslo Nord

LOKALLAG I NOA

Send rettelser til noa@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I ASKER

Kontaktperson: Jan Häusler, 982 99 667, asker@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM

Kontaktperson: Bjørg Petra Brekke, Postboks 252, 1319 Bekkestua, 976 76 690, bpbr@online.no

NATURVERNFORBUNDET I FET

Kontaktperson: May Oldervik, 997 41 483, fet@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I GORUDDALEN

Kontaktperson: Helen Svensson, 917 64 902, goruddalen@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I LØRENSKOG

Kontaktperson: Per Flatberg, 905 15 046, p.flatberg@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NANNESAD/GJERDRUM

Kontaktperson: Kåre Hombles, 926 96 375, k.hombles@online.no

NATURVERNFORBUNDET I NES

Kontaktperson: Karin Leonhardsen, 977 38 121, nes@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET PÅ NESODDEN

Kontaktperson: Peter Schjøberg, 908 46 613, peterschjo@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NITTEDAL

Kontaktperson: Hiltrud Hemmersbach, 67 07 95 44, naturvernittedal@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OPPEGÅRD

Kontaktperson: Mariella Memo, marimemo@online.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO NORD

Kontaktperson: Åke Hartmann, Ullevålsveien 52, 0454 Oslo, 901 01 415, ake.hartmann@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OSLO SØR

Kontaktperson: Ingvild Melvær Hanssen, 990 04 232, oslosor@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO VEST

Kontaktperson: Georg Reiss, 901 42 331, oslovest@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO ØST

Kontaktperson: Pernille Hansen, 997 74 337, osloost@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I SKEDSMO

Kontaktperson: Birgitta Prøis, 977 17 485, birgitta@flangset.net

NATURVERNFORBUNDET I SKI

Kontaktperson: Stein Kr. Martinsen, 930 81 173, gaupestein@online.no

NATURVERNFORBUNDET I VESTBY

Kontaktperson: Kristian Vahl Østbye, Ugleveien 15, 1555 Son, 971 74 728, kristian.ostbye@bym.oslo.kommune.no

NATURVERNFORBUNDET I ÅS

Kontaktperson: Lea Kristine Myklebust, 936 50 166, naturvern@nmbu.no

NATUR OG UNGDOM/NNV - OSLO STUDENTLAG

Kontaktperson: Tora Turøy, 907 24 250, toraturøy@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - ÅS STUDENTLAG

Kontaktperson: Lea Kristine Floyd Myklebust, 415 48 976, naturvern.umb@gmail.com
(les mer på Facebook: www.facebook.com/naturvernmbu)

KONTAKTPERSONER I REGIONER UTEN LOKALLAG

FROGN Kontaktperson: Sylvi Ofstad, 954 63 522, s-ofstad@online.no

SØRUM Kontaktperson: Helge Njaa, 905 00 728, helge.njaa@goodtech.no

ENEBAKK Kontaktperson: Kjell Arild Ødegård, 473 82 810

AURSKOG-HØLAND Kontaktperson: Yvonne Ødegaard, 477 12 456, yvonneodegaard@gmail.com

SETT OG SAKSET av Ingunn Lund-Vang

– Ikke frarøv framtidige generasjoner gleden og spenningen med å høre ulvehyl i vinternatta eller finne ulvespor i gammel-skogen.

Arnodd Håpnes, biolog og fagsjef i Naturvernforbundet. Sitat hentet fra kronikk i Nordre Aker Budstikke, 22.10.2016.

Laveste gaupebestand på tolv år

Det er i vinter (2015-2016) påvist 52 familiegrupper av gaupe i landet, og det er en nedgang på 14 prosent fra i fjor. Bestanden var før jakta i år under bestandsmålet på landsbasis og vi må tilbake til 2004 for å finne et år med færre påviste familiegrupper. 52 familiegrupper tilsvarer en bestand på omkring 310 dyr i landet.

– Vi ser at gaupebestanden i år ligger under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige familiegrupper av gaupe på landsbasis for fjerde året på rad. 52 påviste familiegrupper i 2016 er 20 prosent under det vedtatte målet av Stortinget om hvor stor bestanden av gaupe skal være i Norge, sier Jonas Kindberg, leder i Rovdata. Den største nedgangen i antall familiegrupper er påvist i Sør-Norge, nærmere bestemt i et område som omfattes av rovviltregion 2, som er Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold, region 3, som er Oppland, og region 4, som består av Oslo, Akershus og Østfold.

Dette skriver Rovdata på sin nettside rovdata.no.

Nå kan du bestille Markakalenderen 2017. Ved å kjøpe Markakalenderen får du 12 flotte markabilder og 12 turforslag i eventyrskog. Her kan du oppdage nye områder i Marka og bli oppmerksom på de biologiske mangfoldet marka skjuler. Kalenderen dekker alle Markas områder, du kan oppdage eventyret i nye og gamle områder, finne naturroen, mulighetene og magien. Ønsker du å dele hele marka med familie, venner eller kolleger er dette julegavetips til deg som er tidlig ute. Ved kjøp av kalenderen bidrar du til NOAs arbeid til å ta vare på vårt grønne Oslo, spre naturkunnskap og naturglede.

MARKAKALENDER 2017

169,- /stk.

Porto og ekspedisjonsgebyr kommer i tillegg.

Rabatt ved kjøp av mer enn én kalender. Priser:

1 eks. kr 169,-
2–5 eks. kr 159,-/stk.
6–10 eks. kr 149,-/stk.
11–20 eks. kr 129,-/stk.
Be om pris ved bestilling av mer enn 20 eks.

Markakalenderen utgis av NOA. Kalenderen måler 21cm bredde og 29cm høyde.

BESTILL I DAG: Klipp ut kupongen, send bestilling til noa@noa.no eller ring NOA på 22 38 35 20. Kalenderen er klar for utsendelse i begynnelsen av november. Kommer du innom Vøienvolden i kontorets åpningstid slipper du porto og gebyr.

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs Markakalender 2017.

Kalenderen koster **169,-/stk.**, porto og ekspedisjon kommer i tillegg.

DET GIS RABATT VED KJØP AV MER ENN EN KALENDER – SE PRISER*

.....
Navn

.....
Adresse

.....
Postnummer og sted

*PRISER: 169,-/stk. • 2–5 eks. 159,-/stk. • 6–10 eks. 149,-/stk. • 11–20 eks. 129,-/stk.
Be om pris ved bestilling av mer enn 20 eks.

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo